

3. Гендер у державному управлінні. Гендер як чинник розподілу влади. *Київський міський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій*: веб-сайт. URL: http://cрк.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=668 (дата звернення: 20.02.2020).

Ліана ЛАНТУХ,
студентка магістратури
факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Науковий керівник: **Ольга ГУРЕНКО,**
д.пед.н., професор (БДПУ)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЄЮ

Розуміння сім'ї як об'єкта і суб'єкта соціально-педагогічної роботи бере свій початок у роботах П. Наторпа. Він розвинув ідеї Й. Песталоцці щодо розвитку особистості у контексті розвитку суспільства, що вимагало «народного виховання», яке було б пов'язано із народним життям у цілому, через сім'ю і школу, причому сім'ї мають підтримувати одна одну, створювати суспільство для спільного виховання дітей на основі ідеї народності. П. Наторп вважав, що потрібна загальна педагогічна організація на основі інтеграції виховних сил суспільства (сім'ї, школи, позашкільних закладів) через діяльність професіонала – соціального педагога, який здійснює освіту і виховання сім'ї, особистості, суспільства [4]. Саме від П. Наторпа беруть початок дослідження щодо освітньої і виховної функцій соціального педагога, які сприяють педагогізації суспільства і сім'ї, отже – їхньому розвитку, оскільки педагогічна діяльність має своєю функцією ще й розвивальну, а наслідком – розвиток об'єкта і суб'єкта педагогічної взаємодії. Розкриємо шляхи реалізації ідей Т. Ноля і П. Наторпа в теорії і практиці соціально-педагогічної роботи з сім'єю як із суб'єктом та об'єктом роботи за кордоном.

У сучасній Німеччині реалізується концепція, що конкретизує ідеї Т. Ноля щодо сім'ї, – «допомога для самопомоги». Вона передбачає амбулаторну (денну) допомогу сім'ям у центрах сім'ї з боку соціального педагога (К. Акстманн) [1]. Соціально-педагогічна робота має вигляд кураторства і допомагає сім'ям у розв'язанні проблем і криз у співпраці з соціальним педагогом. Така робота спрямована на стимулювання й укріплення сім'ї у внутрішньосімейних стосунках і в соціумі, покращення поведінкових можливостей і самостійне подолання побутових (але не всіх соціальних) проблем. Отже, допомога надається у розв'язанні теперішніх проблем сім'ї, але не попереджує її про можливі кризи у майбутньому.

Навчальні програми з підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників передбачають таке спрямування навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців соціальної роботи і соціально-педагогічної діяльності: соціальна робота та соціальна педагогіка (історія, теорія, організація й інститути, методи); соціальні науки (соціологія, соціальна політика, політична наука, економіка, статистика, емпіричні соціальні дослідження); психологія та педагогіка (прогресивна психологія,

терапевтичні методи, теорія і практика освіти, теорія соціалізації); здоров'я (надання медичної допомоги, медичне обстеження); юридичне та суспільне управління (законодавство стосовно сім'ї, молоді, соціального забезпечення, соціальних гарантій, праці й управління); засоби масової інформації, мистецтво, спорт.

Викладання на рівні вищої соціальної освіти Німеччини здійснюється за інтегрованими курсами, у навчальному процесі переважають методи бесіди, дискусії, самостійної роботи з книгою, робота в малих групах, рольові ігри, оскільки ці методи привчають самостійно мислити, формулювати власну точку зору і відстоювати її [2].

Співробітники соціальних служб шкіл Великобританії взаємодіють із учителями, батьками, дитиною, консультуються з ними, з'ясовують необхідні чинники й обставини і на цій підставі намагаються вирішити проблеми. Якщо проблема виходить за рамки їхньої компетенції, то співробітники служб звертаються у відділення соціальних служб, інші агентства. Соціально-педагогічна робота шкіл з сім'ями учнів за кордоном здійснюється на основі діагностики сім'ї (опитувальники, обстеження умов життя дитини тощо), через соціальні служби освіти, шкільних соціальних педагогів і працівників, взаємодію їх з державними і недержавними установами, роботу гарячих телефонних ліній, спільні з батьками екскурсії, ярмарки, добродійні заходи тощо. Змістом соціально-педагогічної роботи є: виховання дітей у сім'ї, спеціальні послуги з навчання (направлення на навчання за спеціальними програмами), консультації з проблем дитини в сім'ї та середовищі [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Акстманн К. Социально-педагогическая работа с семьей / К. Акстманн // Соціальна робота в Україні: теорія і практика. – 2002. – № 1. – С. 85–91.
2. Боженко А. В. Огляд концепцій виховання в школах післявоєнної Німеччини / А. В. Боженко // Морально-духовний розвиток особистості в сучасних умовах : зб. наук. праць : в 2 кн. – К. : ІПВ АПН, 2000.
3. Козубовська І. В. Соціальна робота з дітьми та молоддю у Великобританії / І. В. Козубовська // Соціум. – 1998. – № 1. – С. 16–18 ; Лодкина Т. В. Семейный социальный педагог: Теория и практика / Т. В. Лодкина. – М.–Вологда : Русь, 1997. – 141 с.
4. Наторп П. Социальная педагогика / П. Наторп. – М., 1912. – 316 с.